

[Hanne Engberg]

tal, som vi kan fremvise for, hvilken vej det egentlig går.

Jeg kunne tænke mig at få at vide, hvilke krav man egentlig har stillet til Elsam andet end en løs henstilling. Kunne man ikke stille ganske bestemte krav og sige, hvilken økonomisk ramme der er for at undlade import fra Sydafrika? Hvad vil det koste? Hvordan er mulighederne, hvis vi ser bort fra det? – i stedet for den løse henstilling, som jeg har indtryk af man indtil nu har givet.

I den anden sag, om international olieboycot, synes jeg også, at svarene, mest fra udenrigsministeren, er meget vigende. Det er først nu, vi får at vide, at der har været sådanne henstillinger fra den hollandske regering til de nordiske udenrigsministre, at der nu er nedsat et udvalg om dette.

Men jeg forstår på udenrigsministeren, at man i første omgang har været tøvende over for olieembargoen; det kom egentlig ikke Danmark ved. Nu kommer der nogle oplysninger frem om, at vi gennem A. P. Møller er involveret i disse ting, og alligevel er svaret, at det ikke synes at være en farbar vej. Hr. Kelm-Hansen var dog betydelig mere positiv over for internationale aktioner på dette felt.

Min konklusion skal derfor være, at jeg stadig væk tror på regeringens og socialdemokratiets holdning i denne sag. Jeg tror i hvert fald på de socialdemokratiske vælgeres holdning til denne sag, på en masse mennesker, der også herhjemme er involveret i denne kamp, og som rigtigt mener, at vi ikke kan blive ved med at sige ét i festtalerne og gøre noget helt andet.

Bolvig (RV):

Hr. Kjelgaard spørger flot, om Danmark og Danmarks holdning overhovedet betyder noget. Ja, det gør den rent faktisk. Hr. Kjelgaard skal ikke underkende eksemplets magt.

Da jeg var i Sydafrika, traf jeg hele Steve Biko's bestyrelse – Steve Biko, der blev dræbt af det sydafrikanske sikkerhedspolit – og da jeg var til et sådant møde, sad den samlede bestyrelse og gav udtryk for en, synes jeg, forståelig mistro til Sovjetunionen og østlandene og en, hvad jeg også forstår, lignende mistro til de store vestlige lande med de store økonomiske interesser i Sydafrika.

Men de sagde: de eneste lande, vi har tillid til, fordi de vil hjælpe os, fordi de tror på vor sags retfærdighed, det er The Nordic Block, det er de skandinaviske lande. Jeg tror i virkeligheden ikke, jeg overdriver, når jeg siger, at takket være de skandinaviske landes og Hollands forholdsvis aktive politik får disse fire små lande måske de bedste muligheder for at hindre, at Sovjetunionen om føje år overtager den totale politiske magt i et af verdens mest strategisk velbeliggende lande.

Det vil jeg også gerne anerkende over for udenrigsministeren, og har jeg været kritisk, så er jeg dog ikke i tvivl om, at Danmark har ført en mere aktiv politik end så mange andre vestlige lande. Jeg synes, vi skal fastholde denne klare profil.

Jeg erkender – sagt til hr. Kjelgaard – at den afrikanske samhandel med Sydafrika er vokset gennem de senere år, vel at mærke kun handelen med de allersydligste afrikanske lande, der ligger i umiddelbar nærhed af Sydafrika. Resten gennemfører netop en boycot mod Sydafrika. Men fattigdom ydmyger folk og får dem til at gøre noget, som de ellers ikke ville drømme om.

Hr. Kelm-Hansen bebrejdede mig, at jeg ikke regnede med FN og FNs sikkerhedsråd. Jeg regner i høj grad med FN, men jeg er dog realistisk nok til at erkende, at hvis jeg ikke kan lave en aktiv politik over for Sydafrika, før FNs sikkerhedsråd i enighed accepterer det og anbefaler det, så når vi ingen vegne, det ved hr. Kelm-Hansen godt, for et forslag om en virkelig aktiv politik mod Sydafrika vil uundgåeligt blive mødt med et veto. Det ved hr. Kelm-Hansen, og derfor føler jeg ikke, at vi kan vente på det, og jeg er også overbevist om, at det ønsker hr. Kelm-Hansen ikke.

Jeg synes, det er forkert, når hr. Kelm-Hansen giver udtryk for, at alt andet er spildt, før vi får en accept fra FNs sikkerhedsråd. Det mener hr. Kelm-Hansen vel ikke. Det, vi har gjort, er det spildt? Den aktive holdning, vi har vist, er den spildt? De henstillinger, regeringen har gjort, har de været spildte? Hjemkaldelsen af stipendiaten, har det slet ingenting betydet? Eksportkreditterne? Jeg synes, hr. Kelm-Hansen i virkeligheden kom til at tage afstand fra de forholdsregler, regeringen dog har taget indtil nu.